

2020 MAYIS AYI DÜNYA, TÜRKİYE VE MALATYA EKONOMİSİNDEKİ GELİŞMELER

Hazırlayan:

Prof. Dr. Ahmet UĞUR

Malatya Ticaret Borsası Akademik Danışmanı

İÇİNDEKİLER

Dünya Ekonomisindeki Önemli Gelişmeler.....	2
Türkiye Ekonomisindeki Önemli Gelişmeler.....	4
1) Dış Ticaret.....	4
2) Enflasyon.....	8
3) İşgücü Piyasası.....	9
4) Kapasite Kullanım Oranları ve Üretim Endeksleri.....	10
5) Güven Endeksleri.....	11
6) Ödemeler Dengesi.....	12
7) Kurulan Kapanan Şirket İstatistikleri.....	13
Malatya Ekonomisindeki Gelişmeler.....	15
1) Dış Ticaret.....	15
2) Yatırım Teşvikleri.....	17
3) Kurulan Kapanan Şirket İstatistikleri.....	18
4) Karşılıksız Çek ve Protestolu Senet İstatistikleri.....	19
5) Konut Satış İstatistikleri.....	21
6) Patent ve Marka İstatistikleri.....	22

Dünya Ekonomisindeki Önemli Gelişmeler

2020 yılı Mayıs ayında meydana gelen önemli küresel ekonomik gelişmeler haftalık bazda aşağıda verilmiştir.

4 – 8 Mayıs 1. Hafta:

- ABD'de son haftada işsizlik maaşı başvuruları, bir önceki haftaya kıyasla azalarak 3 milyon 169 bin kişi oldu.
- ABD'de Nisan ayında tarım dışı istihdam, 20,5 milyon kişi azaldı. İşsizlik oranı, %14,7 ile beklentilerin altında gerçekleşti.
- ABD'de Mart ayında bir önceki aya göre ihracat %9,6, ithalat %6,2 oranında geriledi. Böylece ABD'de dış ticaret açığı 44,4 milyar \$ seviyesine çıktı.
- ABD'de Nisan ayında ISM İmalat Dışı Satın Alma Müdürleri Endeksi (PMI), 41,8 seviyesinde gerçekleşerek 50 eşik değerinin altında kaldı.
- Euro Alanı'nda Mart ayında perakende satışlar, bir önceki aya göre %11,2 azalarak beklentilerin üzerinde geriledi.
- Euro Alanı'nda Nisan ayında Hizmet Sektörü Satın Alma Müdürleri Endeksi (PMI) bir önceki aya göre azalarak 12 seviyesinde gerçekleşti.
- Uluslararası Para Fonu (IMF), üyesi olan 189 ülkenin 50'sine koronavirüs salgını ile mücadele etmeleri amacıyla yaklaşık 18 milyar \$ değerinde acil finansman sağlama kararı aldığını açıkladı. Acil finansman programına başvuran diğer ülkelerin taleplerinin de değerlendirileceği belirtildi.
- Almanya'da Mart ayında sanayi üretimi, bir önceki aya göre %9,2 ile beklentilerin üzerinde düştü.
- İngiltere'de Nisan ayında Hizmet Satın Alma Müdürleri Endeksi (PMI) sert düşüle 13,4 değerini aldı.
- İngiltere'de Mart ayında 36,0 seviyesinde gerçekleşen hizmet ve sanayi endekslerini birlikte değerlendiren Bileşik (PMI) Endeksi Nisan ayında 13,8 oldu.

11 – 15 Mayıs 2. Hafta:

- ABD'de Nisan ayında çekirdek tüketici fiyatları, bir önceki aya göre %0,4 azaldı. Aynı dönemde çekirdek üretici fiyatları da %0,3 düşüş kaydetti.
- ABD'de son haftada işsizlik maaşı başvuruları 2 milyon 981 bin kişi olarak beklentilerin üzerinde gerçekleşti.
- ABD'de Nisan ayında perakende satışlar, bir önceki aya göre %16,4 azalarak rekor düşüş yaşadı.
- ABD'de Nisan ayında sanayi üretimi, bir önceki aya göre %11,2 azaldı.
- Euro Alanı'nda Mart ayında sanayi üretimi, bir önceki aya göre %11,3 bir önceki yılın aynı ayına göre %12,9 geriledi.
- Euro Alanı ekonomisi, öncü verilere göre 2020 yılının ilk çeyreğinde çeyreklik bazda %3,8 daraldı.
- İngiltere ekonomisi, Mart ayında bir önceki aya göre %5,8 daraldı. Öncü verilere göre 2020 yılının ilk çeyreğinde ise İngiltere ekonomisinde bir önceki çeyreğe göre %2'lik azalış gözlemlendi.
- İtalya'da Mart ayında sanayi üretimi, Şubat ayına göre %28,4 azalarak beklentilerin üzerinde daraldı.

- Çin'de Nisan ayında sanayi üretimi, geçen yılın aynı ayına göre %3,9 ile beklentilerin üzerinde genişledi.

18 – 22 Mayıs 3. Hafta:

- ABD’de Nisan ayında inşaat başlangıçları %18,6 azalış beklentisine karşın %30,2 azaldı.
- ABD’de son haftada işsizlik maaşı başvuruları, 2 milyon 438 bin kişi ile beklentilerin bir miktar üzerinde gerçekleşti.
- ABD’de öncü verilere göre Mayıs ayında Üretim Satın Alma Müdürleri Endeksi (PMI) bir önceki aya göre artış göstererek 39,8 seviyesinde gerçekleşti.
- ABD’de Nisan ayında ikinci el konut satışları, bir önceki aya göre %17,8 oranında geriledi.
- Euro Alanı’nda öncü verilere göre Mayıs ayında Hizmet Satın Alma Müdürleri Endeksi 28,7 ve İmalat Satın Alma Müdürleri Endeksi 39,5 ile beklentilerin üzerinde gerçekleşti.
- İngiltere’de Nisan ayında perakende satışlar, bir önceki aya göre %18,1 bir önceki yılın aynı ayına göre %22,6 azaldı.
- Almanya’da Mayıs ayında ZEW Ekonomik Duyarlılık Endeksi değeri 51 ile beklentilerin oldukça üzerinde açıklandı.
- Almanya’da Nisan ayında 16,2 olan Hizmet Satın Alma Müdürleri Endeksi, öncü verilere göre Mayıs ayında 31,4’e yükseldi

25 – 29 Mayıs 4. Hafta:

- Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Fitch Nisan ayında %3,9 olarak öngördüğü 2020 yılı küresel daralma tahminini Mayıs ayında %4,6 olarak revize etti.
- Avrupa Merkez Bankası Başkanı Lagarde 2020 yılı için Euro Alanı ekonomisinin daralma tahminini %8-12 aralığında revize ettiklerini duyurdu. Daha önceki daralma tahmini %5-12 aralığındaydı.
- ABD ekonomisi 2020 yılının ilk çeyreğinde çeyreklik bazda %5 daraldı.
- ABD’de Nisan ayında yeni konut satışları azalış beklentilerine karşın bir önceki aya göre %0,6 arttı.
- ABD’de Nisan ayında dayanıklı mal siparişleri bir önceki aya göre %17,2 azaldı.
- ABD’de son haftada işsizlik haklarından yararlanma başvuruları 2 milyon 123 bin kişi olarak bir önceki haftaya göre azalış gösterdi. Son 10 haftada başvuru sayısı 40 milyonu aştı.
- Euro Alanı’nda Nisan ayında %22 azalan tüketici güven endeksi Mayıs ayında %18,8 azaldı.
- Mayıs ayında Almanya’da Ifo iş iklimi endeksi 79,5 ile bir önceki aya göre artarak beklentilerin üzerinde değer aldı.
- Almanya ekonomisi 2020 yılının ilk çeyreğinde çeyreklik bazda %2,2 daraldı.

Türkiye Ekonomisindeki Önemli Gelişmeler

1) Dış Ticaret

GTS Kapsamında Genel İhracat ve İthalat

Pandemi sürecinde Mayıs ayında ihracat bir önceki aya göre %10,84 oranında artarken, bir önceki yılın aynı ayına göre % 40,88 oranında azalmıştır.

2020 yılı Mayıs ayında geçen yılın aynı ayına göre;

- İhracat, % 40,88 azalarak 9 milyar 964 milyon dolar,
- İthalat, % 27,69 azalarak 13 milyar 406 milyon dolar,
- Dış ticaret hacmi, % 33,98 azalarak 23 milyar 370 milyon dolar,
- İhracatın ithalatı karşılama oranı ise % 74,3 olmuştur.

GTS kapsamında son 12 aylık dönemde,

- İhracat bir önceki döneme göre % 8,4 oranında azalarak 165 milyar 732 milyon dolar, ithalat ise % 1,7 oranında azalarak 205 milyar 869 milyon dolar olmuştur.
- Dış ticaret hacmi bir önceki döneme göre % 4,8 oranında azalarak 371 milyar 601 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. İhracatın ithalatı karşılama oranı ise % 80,5 olmuştur.

Tablo 1: GTS'ye Göre Dış Ticaret Verileri (Milyon Dolar)

Dış Ticaret	Mayıs			Ocak-Mayıs		
	2019	2020	Değişim (%)	2019	2020	Değişim (%)
İhracat	16.855	9.964	-40,88	76.730	61.626	-19,68
İthalat	18.541	13.406	-27,69	87.086	82.612	-5,14
Dış Ticaret Hacmi	35.396	23.370	-33,98	163.816	144.238	-11,95
Dış Ticaret Dengesi	-1.686	-3.442	104,18	-10.356	-20.986	102,63
İhr./ İth. Karşılama Oranı (%)	90,9	74,3		88,1	74,6	

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

2020 yılı Mayıs ayında Geniş Ekonomik Grupların sınıflamasına göre ihracat incelendiğinde; en çok ihracat “Ham madde (Ara mallar)” (5 milyar 161 milyon dolar) grubunda yapılırken, bu grubu sırasıyla “Tüketim malları” (3 milyar 679 milyon dolar) ve “Yatırım (Sermaye) malları” (1 milyar 63 milyon dolar) grupları takip etmiştir.

2020 yılı Mayıs ayında Geniş Ekonomik Grupların sınıflamasına göre ithalat incelendiğinde; en çok ithalat “Ham madde (Ara mallar)” (10 milyar 286 milyon dolar) grubunda yapılırken, bu grubu sırasıyla “Yatırım(Sermaye) malları” (1 milyar 944 milyon dolar) ve “Tüketim malları” (1 milyar 121 milyon dolar) grupları takip etmiştir. Tüketim malları ithalatındaki gerileme ise %38,10 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Tablo 2: Mal Grubuna Göre İhracat (Milyon Dolar) (GTS)

Sıra No	Sektör adı (İhracat)	Mayıs			Ocak-Mayıs		
		2019	2020	Değişim (%)	2019	2020	Değişim (%)
1	Yatırım (Sermaye) malları	1.983	1.063	-46,42	9.294	6.786	-26,99
2	Ham madde (Ara mallar)	8.301	5.161	-37,83	36.657	30.246	-17,49
3	Tüketim malları	6.456	3.679	-43,01	30.399	24.211	-20,35
	Diğer	115	61	-46,64	379	383	1,01
Toplam		16.855	9.964	-40,88	76.730	61.626	-19,68

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

Tablo 3: Mal Grubuna Göre İthalat (Milyon Dolar) (GTS)

Sıra No	Sektör adı (İthalat)	Mayıs			Ocak-Mayıs		
		2019	2020	Değişim (%)	2019	2020	Değişim (%)
1	Yatırım (Sermaye) malları	2.194	1.944	-11,38	10.185	11.106	9,04
2	Ham madde (Ara mallar)	14.499	10.286	-29,06	68.293	62.885	-7,92
3	Tüketim malları	1.810	1.121	-38,10	8.360	8.350	-0,12
	Diğer	38	55	45,85	247	271	9,70
Toplam		18.541	13.406	-27,69	87.086	82.612	-5,14

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

ÖTS Kapsamında Genel İhracat ve İthalat

Mayıs ayında ihracat bir önceki yılın aynı ayına göre % 40,82 oranında, ithalat ise % 28,22 oranında azalmıştır.

2020 yılı Mayıs ayında geçen yılın aynı ayına göre;

- İhracat, % 40,82 azalarak 9 milyar 433 milyon dolar,
- İthalat, % 28,22 azalarak 12 milyar 791 milyon dolar,
- Dış ticaret hacmi, % 12,74 azalarak 22 milyar 224 milyon dolar,
- İhracatın İthalatı karşılama oranı % 73,7 olmuştur.

Tablo 4: ÖTS'ye Göre Dış Ticaret Verileri (Milyon Dolar)

Dış Ticaret	Mayıs			Ocak-Mayıs		
	2019	2020	Değişim (%)	2019	2020	Değişim (%)
İhracat	15.940	9.433	-40,82	72.615	58.216	-19,83
İthalat	17.820	12.791	-28,22	84.308	78.714	-6,64
Dış Ticaret Hacmi	33.760	22.224	-34,17	156.922	136.930	-12,74
Dış Ticaret Dengesi	-1.879	-3.358	78,68	-11.693	-20.497	75,29
İhr./ İth. Karşılama Oranı (%)	89,5	73,7		86,1	74,0	

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

2020 yılı Mayıs ayında Geniş Ekonomik Grupların sınıflamasına göre ihracat incelendiğinde; en çok ihracat “Ham madde (Ara mallar)” (4 milyar 881 milyon dolar) grubunda yapılırken, bu grubu sırasıyla “Tüketim malları” (3 milyar 484 milyon dolar) ve “Yatırım (Sermaye) malları” (1 milyar 7 milyon dolar) grupları takip etmiştir.

2020 yılı Mayıs ayında Geniş Ekonomik Grupların sınıflamasına göre ithalat incelendiğinde; en çok ithalat “Ham madde (Ara mallar)” (9 milyar 813 milyon dolar) grubunda yapılırken, bu grubu sırasıyla “Yatırım (Sermaye) malları” (1 milyar 868 milyon dolar) ve “Tüketim malları” (1 milyar 43 milyon dolar) grupları takip etmiştir.

Tablo 5: Mal Grubuna Göre İhracat (Milyon Dolar) (ÖTS)

Sıra No	Sektör adı (ihracat)	Mayıs			Ocak-Mayıs		
		2019	2020	Değişim (%)	2019	2020	Değişim (%)
1	Yatırım (Sermaye) malları	1.874	1.007	-46,29	8.713	6.389	-26,68
2	Ham madde (Ara mallar)	7.766	4.881	-37,15	34.430	28.364	-17,62
3	Tüketim malları	6.189	3.484	-43,70	29.098	23.145	-20,46
	Diğer	111	61	-45,08	373	319	-14,36
Toplam		15.940	9.433	-40,82	72.615	58.216	-19,83

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

Tablo 6: Mal Grubuna Göre İthalat (Milyon Dolar) (ÖTS)

Sıra No	Sektör adı (İthalat)	Mayıs			Ocak-Mayıs		
		2019	2020	Değişim (%)	2019	2020	Değişim (%)
1	Yatırım (Sermaye) malları	2.126	1.868	-12,11	10.154	10.758	5,95
2	Ham madde (Ara mallar)	14.094	9.813	-30,37	66.621	60.259	-9,55
3	Tüketim malları	1.557	1.043	-32,99	7.289	7.399	1,51
	Diğer	43	66	54,94	243	297	22,03
Toplam		17.820	12.791	-28,22	84.308	78.714	-6,64

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

Tablo 7: Ülkelere Göre İhracat (Milyon Dolar) (ÖTS)

Sıra No	Ülke Adı (İhracat)	Mayıs			Ocak-Mayıs		
		2019	2020	Değişim (%)	2019	2020	Değişim (%)
1	Almanya	1.465	857	-41,49	6.617	5.395	-18,46
2	ABD	782	826	5,63	3.435	3.368	-1,94
3	İngiltere	851	537	-36,85	4.305	3.320	-22,88
4	Irak	784	510	-34,99	3.602	2.953	-18,01
5	Fransa	733	402	-45,16	3.238	2.318	-28,44
	Diğer	11.325	6.300	-44,37	51.418	40.862	-20,53
Toplam		15.940	9.433	-40,82	72.615	58.216	-19,83

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

Tablo 8: Ülkelere Göre İthalat (Milyon Dolar) (ÖTS)

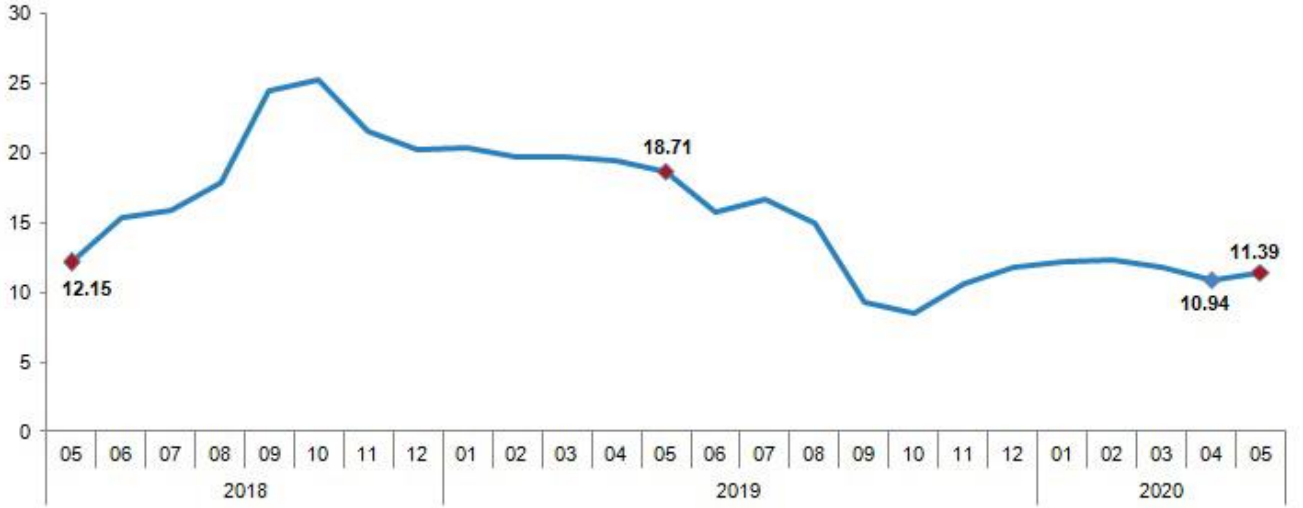
Sıra No	Ülke Adı (İthalat)	Mayıs			Ocak-Mayıs		
		2019	2020	Değişim (%)	2019	2020	Değişim (%)
1	Çin	1.624	1.728	6,42	7.322	7.979	8,97
2	Almanya	1.619	1.172	-27,64	7.235	7.172	-0,88
3	Rusya Federasyonu	1.890	1.142	-39,56	9.005	7.089	-21,28
4	ABD	1.003	696	-30,66	4.407	4.932	11,90
5	Irak	53	656	1.134,70	199	2.548	1.178,16
	Diğer	11.630	7.397	-36,39	56.139	48.994	-12,73
Toplam		17.820	12.791	-28,22	84.308	78.714	-6,64

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

2) Enflasyon

TÜFE'de (2003=100) 2020 yılı Mayıs ayında bir önceki aya göre %1,36, bir önceki yılın Aralık ayına göre %4,57, bir önceki yılın aynı ayına göre %11,39 ve on iki aylık ortalamalara göre %12,10 artış gerçekleşti.

Şekil 1: TÜFE Bazlı Yıllık Enflasyon Oranları (%)

Kaynak: TÜİK

Yİ-ÜFE (2003=100) 2020 yılı Mayıs ayında bir önceki aya göre %1,54, bir önceki yılın Aralık ayına göre %6,15, bir önceki yılın aynı ayına göre %5,53 ve on iki aylık ortalamalara göre %9,14 artış gösterdi.

Şekil 2: Yİ-ÜFE Yıllık Değişim Oranları (%)

Kaynak: TÜİK

3) İşgücü Piyasası

Türkiye genelinde 15 ve daha yukarı yaştakilerde işsiz sayısı 2020 yılı Mart döneminde geçen yılın aynı dönemine göre 573 bin kişi azalarak 3 milyon 971 bin kişi oldu. İşsizlik oranı 0,9 puanlık azalış ile %13,2 seviyesinde gerçekleşti. Tarım dışı işsizlik oranı 1,1 puanlık azalış ile %15,0 oldu.

İstihdam edilenlerin sayısı 2020 yılı Mart döneminde, bir önceki yılın aynı dönemine göre 1 milyon 662 bin kişi azalarak 26 milyon 133 bin kişi, istihdam oranı ise 3,4 puanlık azalış ile %42,0 oldu.

Bu dönemde, istihdam edilenlerin sayısı tarım sektöründe 538 bin, inşaat sektöründe 248 bin, hizmet sektöründe 903 bin kişi azalırken, sanayi sektöründe ise 26 bin kişi arttı. İstihdam edilenlerin %16,4'ü tarım, %21,1'i sanayi, %4,9'u inşaat, %57,6'sı ise hizmet sektöründe yer aldı.

İşgücü 2020 yılı Mart döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre 2 milyon 235 bin kişi azalarak 30 milyon 104 bin kişi, işgücüne katılma oranı ise 4,5 puanlık azalış ile %48,4 olarak gerçekleşti.

Tablo 9: 2020 Mart Ayı Mevsim Etkisinden Arındırılmamış Temel İşgücü Göstergeleri, 15+ Yaş, (Bin kişi)

	Toplam			Erkek			Kadın		
	2019	2020	Fark	2019	2020	Fark	2019	2020	Fark
Nüfus	61 177	62 216	1 039	30 230	30 753	523	30 947	31 463	516
İşgücü	32 339	30 104	-2 235	21 690	20 632	-1 058	10 649	9 472	-1 177
İstihdam	27 795	26 133	-1 662	18 869	18 011	-858	8 926	8 122	-804
Tarım	4 818	4 280	-538	2 756	2 624	-132	2 062	1 655	-407
Sanayi	5 482	5 508	26	4 072	4 178	106	1 409	1 330	-79
İnşaat	1 538	1 290	-248	1 461	1 225	-236	77	65	-12
Hizmet	15 958	15 055	-903	10 580	9 984	-596	5 378	5 072	-306
İşsiz	4 544	3 971	-573	2 821	2 621	-200	1 723	1 350	-373
İşgücüne dahil olmayanlar	28 838	32 112	3 274	8 540	10 121	1 581	20 298	21 991	1 693
İşgücüne katılma oranı (%)	52,9	48,4	-4,5	71,7	67,1	-4,6	34,4	30,1	-4,3
İstihdam oranı (%)	45,4	42,0	-3,4	62,4	58,6	-3,8	28,8	25,8	-3,0
İşsizlik oranı (%)	14,1	13,2	-0,9	13,0	12,7	-0,3	16,2	14,3	-1,9
Tarım dışı işsizlik oranı (%)	16,1	15,0	-1,1	14,5	14,1	-0,4	19,8	17,1	-2,7

Tablodaki rakamlar yuvarlamadan dolayı toplamı vermeyebilir.

Kaynak: TÜİK

4) Kapasite Kullanım Oranı ve Sanayi Üretim Endeksi

İmalat sanayi genelinde kapasite kullanım oranı (KKO), 2020 Mayıs ayında bir önceki aya göre 1 puan artarak yüzde 62,6 seviyesinde gerçekleşmiştir. Mevsimsel etkilerden arındırılmış kapasite kullanım oranı (KKO-MA), bir önceki aya (yüzde 61,9) göre 0,8 puan artarak yüzde 62,7 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Tablo 10: İmalat Sanayi Kapasite Kullanım Oranları

Aylar	2019	2020
Ocak	74,4	75,5
Şubat	74,0	76,0
Mart	74,3	75,3
Nisan	75,0	61,6
Mayıs	76,3	62,6
Haziran	77,1	
Temmuz	76,2	
Ağustos	76,6	
Eylül	76,3	
Ekim	76,4	
Kasım	77,2	
Aralık	77,0	

Kaynak: TCMB

Sanayi üretimi Nisan ayında bir önceki yılın aynı ayına göre %31,4 azaldı.

Sanayinin alt sektörleri (2015=100 referans yılı) incelendiğinde, 2020 yılı Nisan ayında madencilik ve taşocakçılığı sektörü endeksi bir önceki yılın aynı ayına göre %14,5, imalat sanayi sektörü endeksi %33,3 ve elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörü endeksi %14,9 azaldı.

Sanayi üretimi bir önceki aya göre aylık %30,4 azaldı. Sanayinin alt sektörleri incelendiğinde, 2020 yılı Nisan ayında madencilik ve taşocakçılığı sektörü endeksi bir önceki aya göre %13,0, imalat sanayi sektörü endeksi %32,5 ve elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörü endeksi %12,4 azaldı.

Şekil 3: Sanayi Üretim Endeksi Yıllık Değişim Oranları (%)

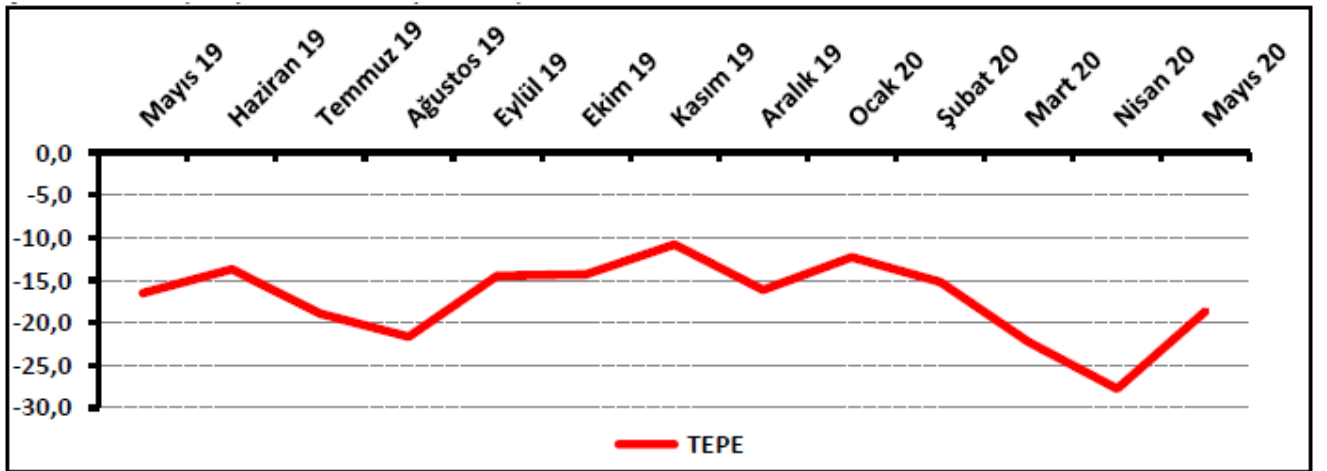
Kaynak: TÜİK

5) Güven Endeksleri

COVID-19'un etkisiyle nisan ayında perakende güven endeksi, Mayıs 2008'ten bu yana en düşük seviyesini görmüştü. Mayıs ayında aktif vaka sayının azalması ve işyerlerinin açılmasıyla perakende güveninde toparlanma belirtileri görülmeye başlandı. TEPE, Mayıs 2020'de bir önceki aya göre 9,2 puan artarken, bir önceki yılın aynı dönemine göre ise 2,1 puan azaldı. Perakende güveninin geçen aya kıyasla artışında geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumu ve gelecek 3 ayda satış beklentisi göstergelerindeki iyileşme etkili oldu. Mayıs ayında yapılan TEPE anketi kapsamında perakendecilerin yüzde 35'i önümüzdeki 3 ayda işlerinde iyileşme beklerken, yüzde 36'sı işlerinde kötüleşme beklediğini belirtti. İşlerinde bir değişiklik beklemeyenlerin oranı ise yüzde 30 oldu. "Elektrikli ev aletleri, radyo ve televizyonlar" sektörü, mayıs ayında perakende güveni en fazla artan sektör oldu. Perakende güveninde Türkiye, geçen yıla göre AB-27 ve Euro Bölgesi'nden daha iyi performans sergiledi.

Mayıs ayında -18,6 puan değerini alan TEPE, geçen yılın aynı dönemine göre 2,1 puan azalırken, geçen aya göre 9,2 puan arttı. TEPE değerinin geçen aya göre artışında, geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumu ve gelecek 3 ayda satış beklentisi göstergelerindeki iyileşme etkili oldu.

Şekil 4: TEPAV Perakende Güven Endeksi (TEPE)

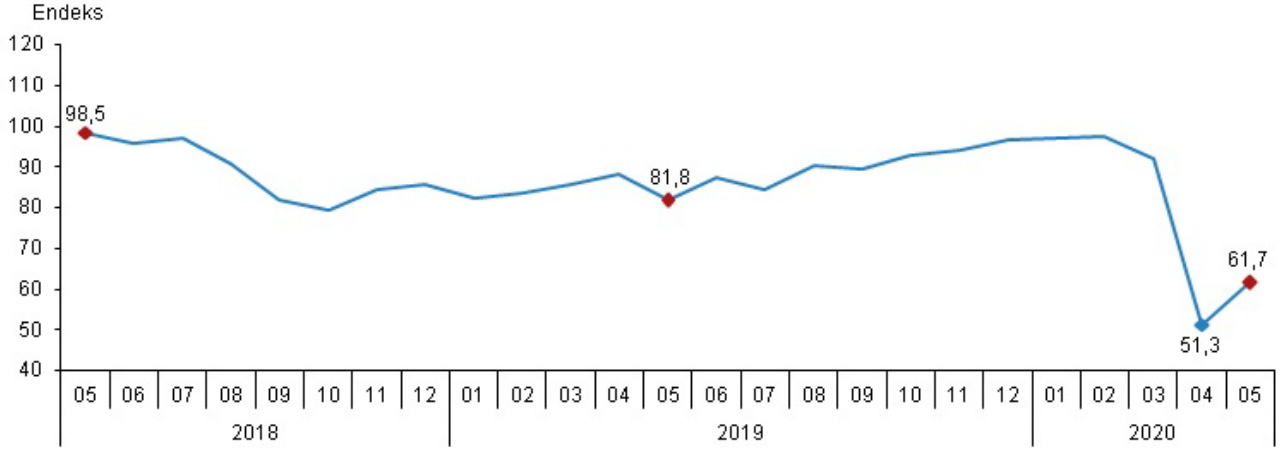

Kaynak: TEPAV

Ekonomik güven endeksi Nisan ayında 51,3 iken, Mayıs ayında %20,4 oranında artarak 61,7 değerine yükseldi. Ekonomik güven endeksindeki artış, tüketici, reel kesim (imalat sanayi), hizmet, perakende ticaret ve inşaat sektörü güven endekslerindeki artışlardan kaynaklandı.

Tüketici güven endeksi bir önceki aya göre Mayıs ayında %8,5 oranında artarak 59,5 değerini, reel kesim güven endeksi bir önceki aya göre %18,0 oranında artarak 73,5 değerini, hizmet sektörü güven endeksi %10,8 oranında artarak 51,1 değerini, perakende ticaret sektörü güven endeksi %5,0 oranında artarak 79,0 değerini, inşaat sektörü güven endeksi %31,1 oranında artarak 58,5 değerini aldı.

Şekil 5: Ekonomik Güven Endeksi

Kaynak: TÜİK

6) Ödemeler Dengesi

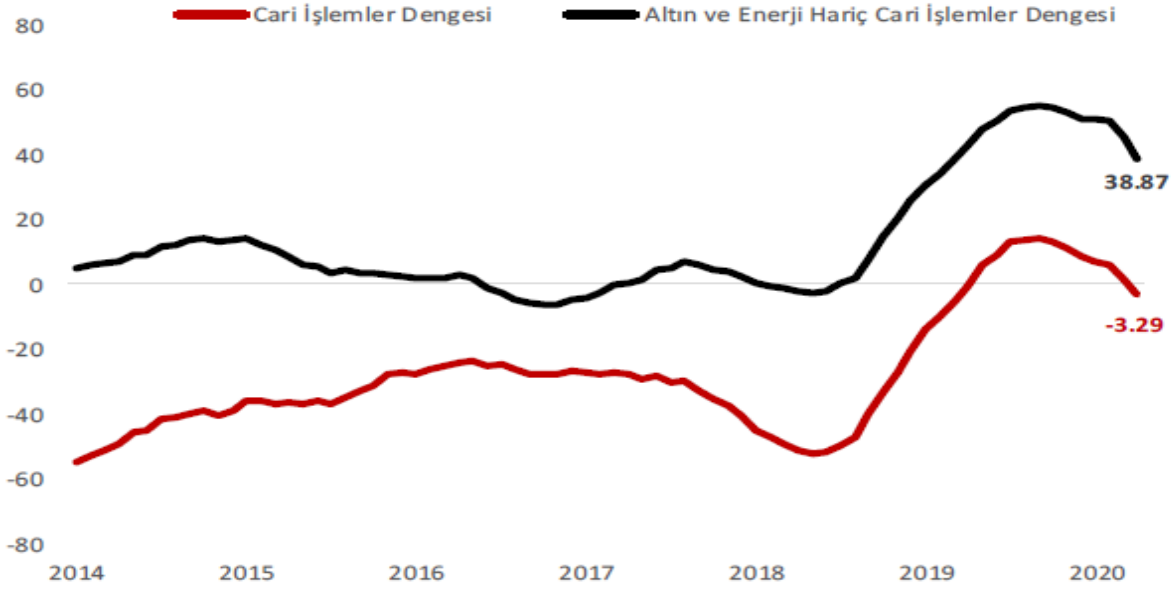
2020 Nisan’da cari işlemler açığı, bir önceki yılın Nisan ayına göre 4 milyar 593 milyon dolar artarak 5 milyar 62 milyon dolar olarak gerçekleşti. Bu dönemde enerji hariç cari işlemler dengesi 2,5 milyar dolar fazladan 3,9 milyar dolar açığa, altın ve enerji hariç çekirdek cari denge 3,3 milyar dolar fazladan 3,3 milyar dolar açığa döndü. Böylece Nisan itibarıyla 12 aylık toplamalarda genel cari işlemler fazlası 3,3 milyar dolar açık verirken, enerji ve altın hariç cari işlemler fazlası ise 38,9 milyar dolar olarak gerçekleşti.

Dış ticaret açığındaki genişlemede ihracatın ithalattan daha hızlı gerilemesi etkili olurken, hizmet dengesinin Nisan’da 240 milyon dolar ile 1992 yılından bu yana ilk kez açık verdiği görülüyor. İthalatın Nisan’da yıllık bazda %25 daralmasına karşın ihracatın %42,2 ile daha sert gerilemesi sonucu dış ticaret açığı %148,9 genişledi. Hizmetler tarafında ise taşımacılıktaki %75,4’lük daralmanın yanında turizmden herhangi bir gelir kaydedilmemiş olduğu görülüyor. Öte yandan, Nisan’da birincil gelir dengesindeki çıkışın hız kesmesi ve ikinci gelir kalemlerindeki sınırlı girişlerin toplam cari açığıdaki artışı sınırlayıcı unsurlar olduğu görülüyor.

Bu dönemde uzun vadeli dış borçlarda nette 2,2 milyar dolar ödeme yapılırken, kısa vadeli borçlarda 1,2 milyar dolar nette borçlanma gerçekleştirildi. Bankacılık sektörünün Nisan ayındaki uzun vadeli dış borç çevirme oranı %67,7 olurken, diğer sektörlerde ve toplamda sırasıyla %91,2 ve %74,3 olarak gerçekleşti. Nisan itibarıyla 12 aylık toplamda dış borç çevirme oranları ise bankacılıkta %73,5, diğer sektörlerde %83,8 ve toplamda %77,8 seviyesinde bulunuyor. Bu sonuçlarla, resmi rezervlerde 8,6 milyar dolar azalış gerçekleşirken, net hata-noksan kaleminden yaklaşık 1,2 milyar çıkış gerçekleşti.

Nisan verileriyle birlikte, 2019 Ocak-Nisan döneminde 885 milyon dolar olan toplam cari işlemler açığı 2020’nin aynı döneminde 12 milyar 855 milyon dolara ulaştı.

Şekil 6: Cari İşlemler Dengesi (Milyar Dolar)

Kaynak: TSKB

7) Kurulan Kapanan Şirket İstatistikleri

2020 yılı Nisan ayında kurulan kooperatiflerin sayısında bir önceki aya göre %56,38 azalış oldu.

- Bir önceki aya göre kurulan şirket sayısı %66,01 kurulan gerçek kişi ticari işletme sayısı %67,46 kurulan kooperatif sayısı %56,38 oranında azalmıştır.
- Bir önceki aya göre kapanan şirket sayısında %45,48 kapanan kooperatif sayısı %81,03 oranında azalmış olup kapanan gerçek kişi ticari işletme sayısında %15,09 oranında artış olmuştur.

Kurulan şirket sayısında geçen yılın aynı ayına göre %57,97 azalış oldu.

- 2020 yılı Nisan ayında, 2019 yılı Nisan ayına göre kurulan şirket sayısı %57,97 kurulan kooperatif sayısı %32,29 kurulan gerçek kişi ticari işletme sayısı %51,42 oranında azalmıştır.
- 2020 yılı Nisan ayında, kapanan şirket sayısı 2019 yılının aynı ayına göre %42,70 kapanan kooperatif sayısında %78,00 oranında azalış olup kapanan gerçek kişi ticari işletme sayısında %31,46 oranında artış olmuştur.

2020 yılının ilk dört ayında kurulan şirket sayısı, 2019 yılının aynı dönemine göre %6,96 oranında arttı.

- 2020 yılının ilk dört ayında 2019 yılının aynı dönemine göre kurulan şirket sayısında %6,96 kurulan kooperatif sayısında %28,85 kurulan gerçek kişi ticari işletme sayısında %8,83 oranında artış gözlenmiştir.
- 2020 yılının ilk dört ayında 2019 yılının aynı dönemine göre kapanan şirket sayısında %5,18 kapanan gerçek kişi ticari işletme sayısında %12,89 oranında artış olup, kapanan kooperatif sayısında %7,79 oranında azalış gözlenmiştir.

Tablo 11: Kurulan Kapanan Şirket İstatistikleri, Nisan 2020

İLAN TÜRÜ	ŞİRKET TÜRÜ	NİSAN 2020	MART 2020	Bir Önceki Aya Göre Değişim (%)	NİSAN 2019	Bir Önceki Yılın Aynı Ayına Göre Değişim (%)	OCAK- NİSAN (4 Aylık)		
							2019	2020	Değişim (%)
Kurulan*	Şirket	2.813	8.276	-66,01	6.693	-57,97	28.722	30.721	6,96
	Kooperatif	65	149	-56,38	96	-32,29	357	460	28,85
	Ger.Kişi Tic.İşl.	888	2.729	-67,46	1.828	-51,42	8.564	9.320	8,83
Tasfiye	Şirket	549	1.220	-55,00	1.080	-49,17	4.741	5.026	6,01
	Kooperatif	4	52	-92,31	77	-94,81	220	153	-30,45
Kapanan**	Şirket	416	763	-45,48	726	-42,70	3.918	4.121	5,18
	Kooperatif	11	58	-81,03	50	-78,00	308	284	-7,79
	Ger.Kişi Tic.İşl.	1.663	1.445	15,09	1.265	31,46	8.105	9.150	12,89

Kaynak: TOBB

Malatya Ekonomisindeki Gelişmeler

1) Dış Ticaret

Tablo 1: 2020 Mayıs Ayı Malatya İhracat Rakamları (Bin Dolar)

SEKTÖR	1 - 31 MAYIS			1 OCAK - 31 MAYIS		
	2019	2020	% Değ.	2019	2020	% Değ.
Çelik	8,41	60,29	617,11	238,08	788,29	231,11
Çimento Cam Seramik ve Toprak Ürünleri	1.755,26	1.883,73	7,32	4.276,60	7.649,42	78,87
Demir ve Demir Dışı Metaller	394,23	38,49	-90,24	780,14	130,77	-83,24
Deri ve Deri Mamulleri	0,46	35,62	7627,81	7,12	60,87	755,46
Diğer Sanayi Ürünleri	0,00	0,02		3,55	0,09	-97,32
Elektrik Elektronik	708,81	262,07	-63,03	4.728,38	3.680,16	-22,17
Fındık ve Mamulleri	213,71	83,07	-61,13	2.275,38	2.558,77	12,45
Halı	2,16	0,00	-100,00	80,22	4,45	-94,45
Hazırgiyim ve Konfeksiyon	7.573,64	593,42	-92,16	43.961,76	17.847,95	-59,40
Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri	1.078,55	437,89	-59,40	3.860,91	2.976,95	-22,90
İklimlendirme Sanayii	51,96	34,31	-33,97	299,94	400,80	33,63
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	129,63	226,77	74,93	708,94	1.259,02	77,59
Kuru Meyve ve Mamulleri	11.117,09	6.579,02	-40,82	61.115,25	53.807,44	-11,96
Madencilik Ürünleri	14,56	1,94	-86,66	288,09	26,39	-90,84
Makine ve Aksamları	1.017,80	756,89	-25,63	3.732,57	7.193,85	92,73
Meyve Sebze Mamulleri	107,47	81,35	-24,31	730,41	3.117,64	326,84
Mobilya,Kağıt ve Orman Ürünleri	572,67	217,95	-61,94	1.275,29	1.026,27	-19,53
Mücevher	0,00	0,00		0,00	0,00	
Otomotiv Endüstrisi	15,06	0,59	-96,06	136,51	698,48	411,66
Savunma ve Havacılık Sanayii	11,76	0,00	-100,00	62,45	0,00	-100,00
Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller	4.033,01	1.214,50	-69,89	7.948,01	11.007,04	38,49
Süs Bitkileri ve Mam.	0,05	0,00	-100,00	102,05	0,00	-100,00
Tekstil ve Hammaddeleri	2.158,04	1.057,85	-50,98	9.233,20	5.263,68	-42,99
Tütün	8,83	0,00	-100,00	8,83	0,00	-100,00
Yaş Meyve ve Sebze	0,00	0,00		222,39	85,93	-61,36
Zeytin ve Zeytinyağı	0,00	0,00		12,84	23,69	84,53
TOPLAM	30.973,17	13.565,79	-56,20	146.088,90	119.607,97	-18,13

Kaynak: TİM

Malatya'nın 2020 yılı Mayıs ayı ihracat tutarı yaklaşık 13,5 milyon Dolar olup bu ihracat rakamı 2019 yılı Mayıs ayının ihracat rakamı olan 30,9 milyon Dolara göre %56,2 azalış anlamına gelmektedir. 2020 yılı 5 aylık toplam ihracat tutarı ise 119,6 milyon Dolar olup 2019 yılı 5 aylık ihracat tutarı olan 146 milyon Dolara göre %18,13 azalış anlamına gelmektedir.

Malatya'nın en önemli gelir kaynağı olan kayısı ve kayısı çekirdeğinin ihracatı sadece Malatya gümrüğünden yapılmadığından toplam ihracat tutarı için Türkiye'nin kuru kayısı ve kayısı çekirdeği ihracatına bakmak gerekmektedir. Tablo 2, Türkiye'nin kuru kayısı ve kayısı çekirdeği ihracatını göstermektedir.

Tablo 2: 2020 Yılı Türkiye'nin Kuru Kayısı ve Kayısı Çekirdeği İhracatı

Aylar	Kuru Kayısı		Kayısı Çekirdeği	
	İhracat Tutarı (Dolar)	Miktar (Kg)	İhracat Tutarı (Dolar)	Miktar (Kg)
Ocak	24.608.235	9.144.294	681.431	255.819
Şubat	21.811.666	8.281.946	857.715	340.210
Mart	23.620.090	8.901.087	1.336.332	482.753
Nisan	18.661.553	7.121.784	367.332	126.190
Mayıs	12.515.447	4.649.941	231.078	101.200
Haziran				
Temmuz				
Ağustos				
Eylül				
Ekim				
Kasım				
Aralık				
Toplam	101.216.991	38.099.052	3.473.888	1.306.172

Kaynak: TİM

2) Yatırım Teşvikleri

Malatya’da yatırım teşvik belgesi alan işletmelerin sayısı, teşvik alan işletmelerin ne kadarlık bir tutar için bu teşvik belgesini aldığını ve son olarak bu yatırımla birlikte ne kadarlık bir istihdam sağlamayı planladığını Tablo 3 vermektedir.

Tablo 3: Malatya’da Alınan Yatırım Teşvik Belge İstatistikleri

Aylar	Belge Adedi		Sabit Yatırım (Milyon TL)		İstihdam	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Ocak	4	14	30	1.291	201	2.141
Şubat	5	10	35	197	740	1.521
Mart	8	5	64	36	616	93
Nisan	4	7	348	32	224	262
Mayıs						
Haziran						
Temmuz						
Ağustos						
Eylül						
Ekim						
Kasım						
Toplam	21	36	477	1.556	1.781	4.017

Kaynak: Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

3) Kurulan Kapanan Şirket İstatistikleri

Tablo 4: 2020 Nisan Ayında Malatya’da Kurulan Kapanan Şirket İstatistikleri

2020 NİSAN (BİR AYLIK)									2019 NİSAN (BİR AYLIK)								
KURULAN			TASFİYE		KAPANAN				KURULAN			TASFİYE		KAPANAN			
ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.	ŞİRKET	KOOP.	ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.		ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.	ŞİRKET	KOOP.	ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.	
12	2	13	1	0	0	0	4		28	1	11	5	0	3	0	1	

Kaynak: TOBB

Tablo 5: 2020 Yılı Malatya’da Kurulan Kapanan Şirket İstatistikleri

2020 OCAK-NİSAN (DÖRT AYLIK)									2019 OCAK-NİSAN (DÖRT AYLIK)								
KURULAN			TASFİYE		KAPANAN				KURULAN			TASFİYE		KAPANAN			
ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.	ŞİRKET	KOOP.	ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.		ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.	ŞİRKET	KOOP.	ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.	
141	7	70	24	3	20	1	41		123	2	61	15	0	15	3	39	

Kaynak: TOBB

4) Karşılıksız Çek ve Senet İstatistikleri

Tablo 6: Malatya’da Karşılıksız Çek Tutarları (Bin TL)

Aylar	2017	2018	2019	2020
Ocak	8.865	11.551	15.968	3.106
Şubat	7.358	6.510	8.695	3.297
Mart	7.001	6.432	6.265	3.937
Nisan	2.382	8.525	12.117	5.630
Mayıs	6.916	8.040	11.714	
Haziran	5.520	3.281	5.203	
Temmuz	5.651	14.359	11.010	
Ağustos	2.791	15.141	2.756	
Eylül	3.848	11.072	9.158	
Ekim	16.979	29.973	4.570	
Kasım	7.340	25.853	2.562	
Aralık	6.174	21.091	6.601	
TOPLAM	80.770	161.829	96.617	15.971

Kaynak: TBB

Tablo 7: Malatya’da Protestolu Senet Tutarları (Bin TL)

Aylar	2017	2018	2019	2020
Ocak	4.162	4.136	12.259	6.541
Şubat	3.340	7.920	6.334	6.189
Mart	4.396	3.742	8.401	4.725
Nisan	3.882	6.036	7.901	5.222
Mayıs	4.291	5.461	4.872	
Haziran	4.164	5.954	8.339	
Temmuz	4.185	6.794	12.586	
Ağustos	4.278	7.445	10.657	
Eylül	4.175	14.184	9.573	
Ekim	6.352	9.599	6.369	
Kasım	4.143	13.098	7.400	
Aralık	3.703	7.803	16.763	
TOPLAM	51.071	92.173	111.455	22.677

Kaynak: TBB

5) Konut Satış İstatistikleri

Tablo 8: Malatya’da Konut Satış İstatistikleri

Aylar	2019			2020		
	İlk Satış	İkinci El Satış	Toplam	İlk Satış	İkinci El Satış	Toplam
Ocak	233	417	650	276	612	888
Şubat	262	327	589	241	492	733
Mart	382	460	842	307	465	772
Nisan	249	445	694	148	228	376
Mayıs	262	329	591	183	327	510
Haziran	187	291	478			
Temmuz	370	530	900			
Ağustos	431	660	1.091			
Eylül	498	874	1.372			
Ekim	452	835	1.287			
Kasım	552	692	1.244			
Aralık	828	1.005	1.833			
Toplam	4.758	6.979	11.737	1.155	2.124	3.279

Kaynak: TÜİK

6) Patent ve Marka İstatistikleri

Tablo 9: 2020 Yılı Malatya’da Marka, Patent, Model ve Tasarım Başvuru İstatistikleri

Ay/Tür	Patent Başvuru Sayısı	Faydalı Model Başvuru Sayısı	Marka Başvuru Sayısı	Tasarım Başvuru Sayısı
Ocak	3	1	54	0
Şubat	6	1	42	0
Mart	2	1	58	6
Nisan	7	0	30	2
Mayıs				
Haziran				
Temmuz				
Ağustos				
Eylül				
Ekim				
Kasım				
Aralık				
TOPLAM	18	3	184	8

Kaynak: Türk Patent ve Marka Kurumu

KAYNAKÇA

- BDDK
- Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı
- Hazine ve Maliye Bakanlığı
- Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı
- Ticaret Bakanlığı
- TCMB
- TİM
- TOBB
- TSKB
- TÜİK
- TEPAV
- Türkiye Bankalar Birliği
- Türk Patent ve Marka Kurumu